

Juni 1/2:	percentage geboorten/100 melkkoeien
Juli 1/2:	jongveebezetting
Augustus 1:	melkpoederkosten
September 1:	kosten jongvee-opfok
Oktober 1:	afkalfleeftijd vaarzen

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Hoog aandeel geboorten zorgt bij 92 koeien voor 11.500 euro extra saldo

Als koeien vaker kalven

Bedrijven met een hoge melkproductie per koe hechten nog weleens minder sterk aan een korte tussenkalftijd. Niettemin kunnen melkveehouders economisch voordeel behalen als de koeien elk jaar een kalf brengen. Bedrijven met een goede vruchtbaarheid kunnen met hetzelfde aantal koeien 50.000 kilo meer meetmelk per jaar produceren, omdat ze relatief meer verse koeien aan de melk hebben. Dat blijkt uit een analyse van het percentage geboorten per honderd koeien (tabel 1). Uit de boekhouding van Liba zijn twee groepen gefilterd op basis van dit kengetal. De groep 'hoog' scoort gemiddeld 107 geboorten per honderd melkkoeien, terwijl de groep 'laag' blijft steken op 95 geboorten per honderd melkkoeien. Beide groepen gebruiken 46 hectare land voor ruwvoerproductie en melken gemiddeld 92 koeien per bedrijf. Onder het quoteringssysteem is een hoger aandeel geboorten niet direct voordelig, omdat het saldo per kilo melk niet significant verschilt tussen beide groepen. Na het quotumtijd-

perk verandert dit. Het saldo per koe is 125 euro hoger op de bedrijven uit de categorie 'hoog'. In dit voorbeeld met 92 koeien komt dat neer op 11.500 euro per bedrijf. Als de quotering is afgeschaft, wint het kengetal geboorten per honderd melkkoeien dus aan belang. Bedrijven met een goede vruchtbaarheid kunnen binnen bestaande gebouwen meer melken en zo hun vaste kosten over meer kilo's melk verdelen. Het hogere saldo per koe is te danken aan meer melkgeld (bij een melkprijs van dertig cent per kilo melk) en aan extra vee-opbrengsten (kalvergeld). Deze opbrengsten maken de hogere kosten voor krachtvoer (54 euro), ruwvoer (11 euro), dierenarts en ki (18 euro) meer dan goed. Om het percentage geboorten te verhogen, is aandacht voor de transitieperiode van belang. Dat wil zeggen veel aandacht voor de koeien, met name tijdens de droogstand en de eerste zestig dagen van de lactatie. Vruchtbaarheidsbegeleiding en een protocolmatige benadering van de vruchtbaarheid horen daar ook bij.

Het kengetal Aantal geboorten per 100 melkkoeien

Het aantal of percentage geboorten per honderd melkkoeien is een maat voor de vruchtbaarheid op melkveebedrijven. Het kengetal is te berekenen door het aantal geboorten op jaarbasis te delen op het gemiddeld aantal aanwezige koeien. Na vermenigvuldiging met 100 komt het cijfer uit op een percentage. De uitkomst wordt sterk beïnvloed door het insteekpercentage, het aantal vaarzen dat jaarlijks instroomt. Kalven er relatief veel vaarzen, dan stijgt het percentage geboorten navenant. Wie corrigeert voor dit effect, komt tot de ontdekking dat er grote verschillen bestaan tussen melkveebedrijven. Topbedrijven scoren rond de 108 à 110 procent, in de staartgroep komen getallen voor van rond de 90 procent. In zowel Vlaanderen als Nederland berekenen accountants dit kengetal. Vanwege het positieve verband met het saldo per koe wint het kengetal aan belang.

Rekenvoorbeeld

kengetal	laag	hoog	verschil
% geboorten	95	107	12
koeien per bedrijf	92	92	0
kg FPCM per koe	8.378	8.947	569
kg FPCM per bedrijf	770.776	823.124	52.348
krachtvoerverbruik*	30	31	1
areaal (ha)	46	46	0
intensiteit (kg melk/ha)	17.000	18.000	1000
*(kg/100 kg melk)			

Tabel 1 – Analyse van percentage geboorten per 100 melkkoeien (bron: Liba)